

Sygn. akt II CZ 61/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa M. O.

przeciwko Skarbowi Państwa - Komendzie Miejskiej Policji w [...]

o zapłatę i rentę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 26 października 2017 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 maja 2017 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w [...] oddalił powództwo M. O. skierowane przeciwko Skarbowi Państwa- Komendzie Miejskiej Policji w [...] o zasądzenie zadośćuczynienia, odszkodowania i renty w związku z postrzeleniem powoda przez funkcjonariusza policji w dniu 5 marca 2010 r. Sąd wskazał, że nie została wykazana przesłanka bezprawności działania policjanta, ponieważ użył on broni palnej zgodnie z przepisami w związku z niezgodnym z prawem zachowaniem samego powoda w czasie kontroli ruchu drogowego. W apelacji od tego wyroku, powód wniósł między innymi o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. do czasu zakończenia postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w sprawie postrzelenia powoda skutkującego jego ciężkim i nieodwracalnym kalectwem.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 9 maja 2013 r. zawodowy pełnomocnik powoda ponowił wniosek o zawieszenie postępowania z uwagi na toczące się równolegle sprawy karne i ich znaczenie dla wyniku postępowania cywilnego, zaś pełnomocnik pozwanego wyraził na to zgodę, stąd Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania wskazując, że następuje ono na zgodny wniosek stron.

Postanowieniem z dnia 12 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] umorzył postępowanie w sprawie na podstawie art. 182 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. wskazując na beczynność powoda, który nie złożył wniosku o podjęcie zawieszonego postępowania. W zażaleniu powód zarzucił naruszenie art. 178 w zw. z art. 182 § 1 k.p.c. przez umorzenie przez Sąd Apelacyjny postępowania na skutek błędnego przyjęcia, iż zostało ono zawieszone na zgodny wniosek stron, podczas gdy rzeczywistą podstawą zawieszenia był fakt równoległego toczenia się postępowania karnego mającego znaczenie dla sprawy cywilnej, a zatem art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W odniesieniu do motywów zaskarżonego postanowienia oraz zarzutów zażalenia powoda niezbędne jest rozważenie, czy kognicja sądu rozpoznającego zażalenie na postanowienie o umorzeniu postępowania ze względu na upływ

terminu zawieszenia wskazanego w art. 182 § 1 k.p.c. obejmuje ustalenie rzeczywistej przyczyny zawieszenia.

W orzecznictwie i piśmiennictwie zajęto w stosunku do tego zagadnienia dwa stanowiska. Pierwsze z nich przewiduje, że sąd ma prawo i obowiązek przeprowadzenia takiej oceny na podstawie okoliczności sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1972 r., I CZ 45/72, niepubl., z dnia 14 września 1977 r., III CRN 194/74, OSPiKA 1978, Nr 4, poz. 80, z dnia 3 marca 1977 r., I CZ 20/77, OSNCP 1977, Nr 12, poz. 238, uchwała z dnia 11 kwietnia 1985 r., III CZP 8/85, niepubl., z dnia 18 sierpnia 1999 r., I CKN 535/99, niepubl., z dnia 4 września 2008 r., IV CSK 213/08, OSNC - ZD 2009 A, poz. 23, a także postanowienia z dnia 25 marca 2010 r., I CSK 252/09, niepubl., z dnia 6 października 2010 r., II CSK 170/10, niepubl., z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 384/13, niepubl. oraz z dnia 4 czerwca 2014 r., II CSK 561/13, OSP 2014, nr 12, poz. 117). Stosownie do drugiego z nich - na etapie umarzania zawieszonego postępowania sąd nie jest uprawniony do merytorycznej oceny postanowienia o zawieszeniu postępowania, lecz jest związany jego treścią oraz wskazaną w nim podstawą prawną (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1998 r., II CKN 713/98, OSP 1999, Nr 10, poz. 176, z dnia 7 lutego 2003 r., III CK 276/02, niepubl., z dnia 18 czerwca 2004 r., II CK 383/03, niepubl., z dnia 9 lutego 2006 r., V CK 475/05, niepubl. oraz z dnia 4 marca 2008 r., IV CSK 342/07, niepubl.).

Zawieszenie postępowania, a więc spoczywanie sprawy, jest odstępstwem od obowiązku rozpoznawania spraw sądowych bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 Konstytucji). Możliwość umorzenia postępowania jest wyjątkiem od przewidzianego w tymże przepisie obowiązku merytorycznego rozpoznania sprawy cywilnej wniesionej przez stronę. Dokonywana z tego punktu widzenia wykładnia 182 § 1 k.p.c. prowadzi do wniosku, że umorzenie postępowania jest dopuszczalne, jeżeli rzeczywiście zachodzą wskazane w nim przyczyny jego uprzedniego zawieszenia, a nie kiedy zostały one błędnie zakwalifikowane w postanowieniu o zawieszeniu postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2015 r., II CZ 14/15, niepubl. oraz z dnia 4 czerwca 2014 r., II CSK 561/13, OSP 2014, nr 12, poz. 117). Z akt sprawy wynika jednoznacznie, iż przebieg postępowania karnego

z oskarżenia M.O. przeciwko funkcjonariuszowi policji, który go postrzelił, był monitorowany przez Sąd Apelacyjny w latach 2013 - 2017. Oznacza to, że Sąd drugiej instancji w istocie przyjął, że wynik sprawy karnej, w szczególności uznanie funkcjonariusza winnym popełnienia zarzucanego mu przestępstwa skutkującego kalectwem powoda, mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Ten wniosek wzmacnia fakt, że postępowanie (a ściślej rzecz biorąc postępowanie apelacyjne) nie zostało umorzone przez Sąd Apelacyjny w ciągu roku od dnia zawieszenia postępowania mimo braku wniosku którejkolwiek ze stron o jego podjęcie, co wskazuje, że podstawą zawieszenia był w rzeczywistości art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c., a nie zgodny wniosek stron w rozumieniu art.178 k.p.c..

W tym stanie rzeczy zażalenie powoda podlegało uwzględnieniu (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

kc

jw